

En bra dag for Europa

Månedsbrev 6/2017

For én euro tok Banco Santander nylig over Banco Popular. Før overtakelsen fant sted, ble gjeld på to milliarder euro slettet, og hele egenkapitalen skrevet ned til null.

Arne Jon Isachsen
Centre for Monetary
Economics (CME)

Tirsdag 6. juni var en dramatisk dag for EUs bankvesen. Og egentlig en god dag, når man tenker nærmere etter. Hva hendte?

ECB setter foten ned

På denne tirsdagen besluttet Den europeiske sentralbanken (ECB) at Banco Popular – Spanias sjette største bank – var “... failing or likely to fail...”. Det gav ECB anledning til å gripe inn.¹ Banco Popular ble lagt ut på auksjon. I løpet av 24 timer var auksjonen over. For én euro tar Banco Santander over Popular. Men før overtakelsen finner sted, er gjeld på to milliarder euro slettet, og hele egenkapitalen skrevet ned til null. Rent teknisk skjer dette ved at gjeld konverteres til egenkapital som deretter skrives ned.²

Flere om beinet?

Flere banker var med i auksjonen, som må sies å være av en spesiell karakter. Santander

hadde tidligere vist interesse for Popular, men ikke vært tilfreds med tilbudet. I stedet for å betale 3 milliarder euro, som man den gangen snakket om, var prisen nå falt til én euro. Og ikke nok med det – gjeld for to milliarder euro var slettet. Med et slikt utgangspunkt fant Ana Patricia Botín, sjefen for Santander, tilbudet om å ta over Popular kommersielt interessant og slo til.

I løpet av 24 timer var auksjonen over. For én euro tar Banco Santander over Popular.

Men, kan man spørre, var det ingen av de andre tilbyderne som var villige til å betale mer? Eller kreve mindre? Godt mulig det. Men salget av Popular var det ikke eierne av banken som stod for. Det var det de regulerende myndighetene med ansvar for et solid bankvesen som gjorde.

Banco Popular hadde “gjort bort seg”, som svenskene sier, og lå an til en konkurs som ville ramme samfunnet bredt. Tenk på innskytere

¹ “Single Supervisory Mechanism” (SSM) heter den enheten under ECB som fatter beslutning om at regulerende myndigheter må gripe inn og ta over banker på randen av konkurs. “Single Resolution Board” (SRB) er det organet som står for den praktiske gjennomføringen. SRB ligger under “Financial Stability Board” (FSB), som er en egen institusjon. Mark Carney, sjefen for Bank of England, er for tiden formann. Mer om FSB her <http://www.fsb.org/about/>

² “Contingent convertibles”, som det heter, eller “cocos”, er obligasjoner banken har utstedt som en kilde til “funding”. De kan gjøres om til egenkapital (konverteres) når en gitt begivenhet finner sted. Beslutningen om å gripe inn fra ECBs side, er en slik begivenhet. En del av de to milliarder euro som ble slettet, var “cocos”.

som stod i fare for å miste pengene sine. Og på låntakere som stod i fare for at lånene ble kalt inn. I en slik situasjon er det helhetens interesse som kommer i fokus. Og det blir det myndighetenes oppgave å rydde opp.

Nytt syn på hvem som skal ta tapene

Ved finanskrisen i 2008 og 2009 var den gjengse oppfatning at om långivere til en storbank, det vil si eiere av bankobligasjoner, ble tvunget til å ta tap, ville det skape uro og usikkerhet i markedet. Eiere av bankobligasjoner i *andre banker* ville selge seg ut så fort som mulig, prisene ville synke, renten stige og funding av bankvesenet tørke inn. Et bankvesen som tørker inn, tåler et moderne samfunn dårlig.

Når en bank er på konkursens rand, blir det grunnleggende spørsmålet: Hvem skal bære hvilke tap og hvordan?

Hvem var det egentlig som stod seg på denne historien? Bankene, så klart. Og eiere av bankobligasjoner. For resultatet av krisen var jo at en stor del av regningen ble sendt til skattebetalerne. Men trenger det være slik? Er historien sann?

Når en bank er på konkursens rand, blir det grunnleggende spørsmålet: *Hvem skal bære hvilke tap og hvordan?* Det spesielle – ja nærmest

historiske – ved denne operasjon, er at *långivere til banken snarere enn skattebetalerne tok regningen*. Grunnlaget for en slik håndtering av krisen ligger i de økte fullmakter ECB har fått, og det overordnede ansvaret ECB, sammen med Financial Stability Board, har for finansiell stabilitet innen euroområdet.

Bemerk også at Santander ikke har fått noen garanti fra myndighetene om bistand dersom porteføljen av lån som Popular har med seg er dårligere enn antatt. Det hele er en ren kommersiell transaksjon muliggjort ved ECBs beslutning om at Banco Popular var "... failing or likely to fail...". Og det hele ble gjennomført uten antydning til smitteeffekt på andre banker.

Et solid bankvesen er det sentrale

For ECB som har et ansvar for et solid og godt bankvesen, er ikke prisen det sentrale, men å rydde opp i en bank på randen av konkurs. Så får vi håpe at folkene i Banco Santander vet hva de har kjøpt – basert på solid "due diligence". At Banco Santander tidligere har snust på Banco Popular, gjør vel at de har god peiling på hva de overtar. Porteføljen av lån til små og mellomstore bedrifter, som Popular har, er interessant for Santander. Og også ekspertisen den fallerende banken har på dette området.

Santander vil hente inn syv milliarder euro i ny egenkapital, slik at banken er godt forspent til

å håndtere en langt større balanse. En del av Populars 37 milliarder euro i utlån i fast eiendom vil trolig ikke bli betjent fullt ut. Men om tapene her er mindre enn de to milliarder euro som obligasjonseiere har tapt, går kabalen

opp. Den nye banken blir Spanias største, med en markedsandel på nær 20 prosent. Men hva er det mot vår egen DNB som sitter med en markedsandel på nærmere 30 prosent?

FJERDE GENERASJON TAR OVER

I 2014 overtok Ana Patricia Botín som toppsjef for Santander etter sin far, Emilio Botín, som døde brått. Trebarnsmoren er fjerde generasjon Botín på toppen av Banco Santander. I mer enn hundre år har familien vært der – på toppen. Banco Santander blir nærmest som et familieforetak å regne.

Mens faren var ivrig til å kjøpe og selge andre finanshus, både hjemme og ute, har Ana sittet stille. Når hun nå slår til, liker trolig mange spanjoler det godt. Det viser at hun har teften som sin far.

Eller som Sheila Bair, tidligere styremedlem i Santander og før det sjef for det statlige banksikringsfondet FDIC i Amerika, uttrykker det: "Emilio would be smiling broadly".³

Det lysner for euroen

Når et vanlig foretak ikke makter å betale regningene sine, går det konkurs. Etter ryddige og allment kjente regler. Rekkefølgen til fordringshavere er vel kjent. Tap blir tatt. Og verden går videre. Det enestående strålende ved fusjonen mellom Banca Santander og Banca Popular er at markedet har ordnet opp, med fødselshjelp fra ECB.

Sjansene for at euroen til syvende og sist skal bli en suksess er med ett blitt langt større.

Hvorfor det? Fordi man nå har fått konkursmekanismen på plass for bankene i euroland.

Sjansene for at euroen til syvende og sist skal bli en suksess er med ett blitt langt større.

En bra dag for Europa.

16. juni 2017

Home Page: <http://home.bi.no/fag87025/>

³ <https://www.ft.com/content/b429851a-4d01-11e7-a3f4-c742b9791d43?mhq5j=e3>